

A R E T U S A

Europejska sieć promocji polityki i równości wobec prawa

Unijny projekt w walce z handlem ludźmi
główny zarys

A R E T U S A

Europejska
sieć promocji polityki
i równości wobec prawa

Poniższa publikacja została zrealizowana w zakresie projektu "ENATW – The European Network Against Trafficking in Women for sexual exploitation 2006".

Publikacja ta była opracowana pod kierownictwem Stowarzyszenia IRENE z udziałem Mariapaoli Colombo Svevo, Eleny Garavaglia, Marcella D'Amico i innych stowarzyszeń, partnerów projektu:

- > MONA Foundation for the Women of Hungary, Węgry
- > Associazione Formazione Professionale del Patronato San Vincenzo, Włochy
- > L'Amicale du Nid, Francja
- > The Research Centre of Women's Affairs, Grecja
- > The BalticFem, Szwecja
- > Women's Issues Information Centre, Litwa
- > Dom Zakonny Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Niepokalanej Maryi Panny z Gandino, Polska

Akty prawne i dokumenty dotyczące strategii zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi, jak również dalsza dokumentacja tematyczna, może być udostępniona i pobrana w formacie elektronicznym na stronie internetowej ENATW: www.aretusa.net

Projekt został sfinansowany ze środków Komisji Europejskiej (Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnień, Komisja do Spraw Społecznych i Równości Płci). Niniejsza publikacja powstała dzięki wsparciu Unii Europejskiej. Poniżej wyrażone opinie pochodzą z sieci ENTW. Pełną odpowiedzialność za zawartość publikacji ponoszą wyłącznie jej autorzy – prezentowane treści nie powinny być traktowane jako wyraz opinii czy poglądów Unii Europejskiej.

Projekt sfinansowany przez władze Regionu Lombardia:

RegioneLombardia

Presidenza

Wprowadzenie.

The European Network Against Trafficking in Women for sexual exploitation w poniższym podręczniku zamierza poszerzyć główne prawa i linie, które zostały sformułowane przez Unię Europejską w programie i jego realizacji w zakresie polityki zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi.

Celem podręcznika jest udostępnienie instrumentów osobom działającym w stowarzyszeniach i funkcjonariuszom instytucji publicznych, zajmujących się zwalczaniem handlu ludźmi, a w sposób ogólny zwalczaniem jakiegokolwiek formy przemocy kobiet i dzieci, zwracając szczególną uwagę na plan unijny, a w szczególności na najnowsze dokumenty, które **faworyzowałyby proces integracyjny polityki i prawa opracowanego na szczepku unijnym w strategiach narodowych i projektach lokalnych w związku ze zwalczaniem handlu ludźmi i ochroną praw kobiety.**

Niniejszy podręcznik jest odpowiedzią na jeden z głównych celów, który stowarzyszenia należące do ENATW obrały sobie w karcie praw, tzn. pobudzać i utwierdzać rozwój norm politycznych zgodnie z podstawowymi konwencjami i dokumentami międzynarodowymi związanymi z zapobieganiem i zwalczaniem handlu kobietami, w celu wykorzystywania seksualnego. W trakcie opracowywania podręcznika została również wzięta pod uwagę potrzeba zapewnienia dostępu do informacji, uwrażliwiająca i wzmacniająca współpracę między stowarzyszeniami prywatnymi a instytucjami publicznymi, jako niezbędne uzupełnienie w celu skutecznej realizacji polityki i strategii wypracowanej na szczepku unijnym i narodowym. I tak oto w ten sposób pragniemy poszerzyć zakres poznania i współuczestnictwa operatów, także na szczepku lokalnym, oprogramowania i ich zaangażowanie w udziale prewencji fenomenu ochrony praw człowieka i kobiety, ofiary tej właśnie przestępczości.

Podręcznik głównie będzie się odnosił do strategii unijnej a w szczególności do:

- > **zestawienia norm unijnych:** Decyzja Ramowa Rady Unii Europejskiej z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi (2002/629

WsiSW); Decyzja Ramowa Rady 2004/68 WsiSW, dotycząca zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej; Dyrektywa Rady 2004/81/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentu pobytowego wydawanego obywatelom państw trzecich, które są ofiarami handlu ludźmi

- ▶ **dokumentów o charakterze politycznym:** Deklaracja brukselska o Zapobieganiu i Zwalczaniu Handlu ludźmi z 2002; Komunikat Komisji KOM (2005)514 o zwalczaniu handlu ludźmi. Zapoznanie integracyjne i propozycje planu działania; Plan UE o najdoskonalszych doświadczeniach, normach, procedurach w zwalczaniu i zapobieganiu handlu ludźmi (2005/C311/01)
- ▶ podstawowych wyników i rekomendacji sformułowanych w raporcie **Grupy ekspertów do spraw handlu ludźmi** w celu wskazania narzędzi podkreślających działanie Unii Europejskiej w związku ze zwalczaniem handlu ludźmi i propagowania nowych inicjatyw, programów i działań.

Spis treści.

- 7 > **CZĘŚĆ PIERWSZA**
Pomoce prawne w związku ze zwalczaniem handlu:
- 8 > Handel kobietami w celu wykorzystania seksualnego: wyzwanie i zobowiązanie dla Unii Europejskiej
- 10 > Decyzja Ramowa z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi w celach wykorzystania seksualnego lub wyzysku ich pracy
- 14 > Dyrektywa Rady 2004/81/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r
- 16 > Programy unijne o wspieraniu działań w zapobieganiu i zwalczaniu handlu
- 18 > Połączenia sieciowe

- 21 > **CZĘŚĆ DRUGA**
Pomoce o charakterze politycznym w związku z zapobieganiem, zwalczaniem, obroną praw człowieka i ofiar handlu
- 22 > Deklaracja brukselska o Zapobieganiu i Zwalczaniu Handlu ludźmi
- 24 > Mechanizmy współpracy i koordynacji
- 27 > Zapobieganie handlem ludźmi
- 33 > Ochrona i pomoc ofiarom
- 40 > Współpraca prawna i Policji

- 41 > **KARTA PRAW EUROPEJSKIEJ SIECI ENATW**

CZĘŚĆ PIERWSZA
Pomoce prawne w związku ze zwalczaniem handlu

Handel kobietami w celu wykorzystania seksualnego: wyzwanie i zobowiązanie dla Unii Europejskiej.

Strategia europejska w zapobieganiu i zwalczaniu handlu kobietami, to odpowiedź na jedną z podstawowych praw unijnych: **promocja równości między kobietą i mężczyzną i zwalczanie dyskryminacji płci**. Te oto zasady zostały wyrażone w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej, obwieszczonej w Traktacie nicejskim 7 grudnia 2000 r.; w szczególny sposób w artykułach nr 20, 21 i 23, które zatwierdzają zobowiązania Unii w związku z pobudzaniem zasady równości i zakazu dyskryminacji. Traktat nicejski w 5 artykule zatwierdza również zakaz jakiegokolwiek formy niewolnictwa, która odnosi się właśnie do handlu ludźmi jako jej współczesnego objawu.

Karta Podstawowych Praw Unii Europejskiej

ROZDZIAŁ I – GODNOŚĆ

Artykuł 5: ZAKAZ NIEWOLNICTWA I PRACY PRZYMUSOWEJ

Nikt nie może być trzymany w niewoli lub w poddaństwie.

Nikt nie może być zmuszony do świadczenia pracy przymusowej lub obowiązkowej.

Handel ludźmi jest zakazany.

ROZDZIAŁ III: RÓWNOŚĆ

Artykuł 20: RÓWNOŚĆ WOBEC PRAWA

Każdy jest równy wobec prawa.

Artykuł 21: NIEDYSKRYMINACJA

Zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub światopogląd, opinie polityczne lub wszelkie inne, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. W zakresie zastosowania Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i bez uszczerbku dla jej postanowień szczególnych, zakazana jest wszelka dyskryminacja ze względu na przynależność państwową.

Artykuł 23: RÓWNOŚĆ MĘŻCZYŹN I KOBIET

Należy zapewnić równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w sprawach zatrudnienia, pracy i wynagrodzenia.

Zasada równości nie stanowi przeszkody w utrzymywaniu lub przyjmowaniu środków zapewniających specyficzne korzyści dla osób płci niedostatecznie reprezentowanej.

W tabeli o równości płci KOM(2006) 92, Komisja Europejska; w związku z równością mężczyzn i kobiet; wyodrębniła walkę z przemocą w pojęciu towaru, jako priorytet, zwracając szczególną uwagę na zwalczanie handlu kobietami, który jest pogwałceniem podstawowych praw do życia, bezpieczeństwa, wolności i integracji fizycznej. Kobiety, w tym przypadku są szczególnie słabe i tak oto w ten sposób, stają się ofiarą

handlu, który jest przyczyną dyskryminacji rodzaju ludzkiego, feminizmu ubóstwa, braku równości zawodowej w krajach ich pochodzenia. VI Tytuł Traktatu o Unii Europejskiej podkreśla kompetencje Unii w zakresie współpracy pomiędzy Wymiarem Sprawiedliwości i Policją od strony karnej w celach zapewnienia obywatelom wysokiego poziomu bezpieczeństwa osobistego w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, przez wspólne działanie Państw Członkowskich w dziedzinie współpracy między Policją a Wymiarem Sprawiedliwości (Tytuł VI). Poprzez współpracę pomiędzy ośrodkami pomocy, policją i wymiarem sprawiedliwości Państw Członkowskich pragnie się urzeczywistnić wspólne działanie w zapobieganiu i zwalczaniu przestępczości, a w sposób szczególny handlem ludzkim (art. 29 TUE). Rada Europejska w Tampere z 1999 r. w zakresie Wymiaru Prawa i Spraw Wewnętrznych obrała sobie jako priorytet i kierunek polityki europejskiej obowiązek Unii w sprawie zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi, nie tylko w formie alarmu przestępczości (por. punkt 22,23,26,48 wniosków Prezydencji), ale jako poważne pogwałcenie praw człowieka. Stawiając w centrum ochrony wolności osobistej strukturę przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości trzeba urzeczywistnić zintegrowane zetknięcie się w stosunku do handlu, który weźmie pod uwagę również kwestie związane z ochroną i zapobieganiem praw człowieka i ofiar przemocy, w szczególności kobiet i nieletnich i rozwojem krajów i regionów ich pochodzenia i przewozów.

Dyrekcja Generalna **Komisji Europejskiej**, która zajmuje się sprawami zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi:

- > DG ds. Sprawiedliwości, Wolności i Bezpieczeństwa
- > DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równych Szans

Informacje o działalności Unii Europejskiej są dostępne na stronie internetowej:

www.europa.eu Niektóre sektory strony mogą być szczególnie użyteczne dla osób, które chciałyby poszerzyć wiedzę na temat strategii unijnej w związku z walką handlem ludźmi:

- > Strona Generalnej Dyrekcji Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych
http://ec.europa.eu/justice_home/index_en.htm
- > Strona Generalnej Dyrekcji Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Oportunizmu
http://ec.europa.eu/employment_social/index_en.html

W zakresie Parlamentu Europejskiego, zagadnienia dotyczące strategii przeciw handlowi, a w sposób bardziej ogólny zapobiegania Równości Oportunizmu, to informacje w zakresie Komisji parlamentarnej w sprawie praw kobiety i równości płci jak i również Komisji do spraw wolności cywilnej, sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.

Bliższe informacje znajdują się na stronie internetowej Parlamentu Europejskiego:

<http://www.europarl.europa.eu>

Decyzja Ramowa z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi w celach wykorzystania seksualnego lub wyzysku ich pracy.

Jednym z głównych celów, które Wspólnota Europejska wyznaczyła sobie w realizacji strategii zwalczania handlu ludźmi było zastosowanie w krajach należących do Unii Europejskiej wspólnej definicji przestępstwa dotyczącego handlem ludźmi i wyznaczeniem odpowiedniej kary co do ciężaru przestępstwa, jako założenie w realizacji wspólnego zarysu w sprawie karnej i wzmocnionej współpracy w sektorze Wymiaru Sprawiedliwości.

Tak właśnie Rada Europejska adoptowała w 2002 r. Decyzję Ramową¹, która w swoim planie zawiera nie tylko zakres aplikacyjny przestępstwa handlu ludźmi w związku z seksualnym wykorzystywaniem, ale także wyzysk w pracy, i jako cel obrała sobie utrwalenie "minimalnych norm związanych z podstawowymi elementami przestępstw i sankcji".

Decyzja Ramowa Rady to jeden z instrumentów prawnych, którym dysponuje Unia Europejska w celu podtrzymania współpracy policji i wymiaru sprawiedliwości od strony karnej. Decyzja Ramowa, równoległa dyrektywie, zobowiązuje Państwo Członkowskie w przypadku osiągalnych wyników, chroni, pozostając kompetencją narodową, dzięki formie i środkom, aby ją osiągnąć.

W maju 2006 r. Komisja opublikowała relację **KOM (2006) 187** na temat miar prawnych zaadaptowanych przez Państwo Członkowskie, w celu dostosowania się do rozporządzeń zawartych w Decyzji Ramowej w sprawie handlu ludźmi. Z tego wynika że, z kryminalnego punktu widzenia, większość Państw Członkowskich dostosowało się do art. 1 Decyzji Ramowej, określając w wizji narodowej jako przestępstwo dokonany handel ludźmi. W niniejszej relacji podkreśla się iż na szczeblu narodowym miary prawne nie są wystarczające, by zagwarantować skuteczność odbioru owych wspólnych rozporządzeń, w momencie, którym będą one wynikały z ducha i sposobów w jakich nowe wymiary zostaną zaaplikowane przez organy Policji i Wymiaru Sprawiedliwości.

Protokół ONZ o handlu ludźmi otwarty na subskrypcję od 12 grudnia 2000 r. w Palermo, zaczął obowiązywać od 25 grudnia 2003 r. po dokonanej czterdziestej ratyfikacji. W protokole zawiera się wspólna międzynarodowa definicja na temat handlu ludźmi. Informacje o Protokole i działaniu UNODC (Biuro Unii Europejskiej do spraw Narkotyków i Przestępstw) dostępne są na poniższej stronie internetowej:

http://www.unodc.org/unodc/en/crime_prevention.html

W 2003 r. sieć ENATW zainicjowała kampanię informacyjną na rzecz Protokołu ONZ, na której jest udostępniona broszura: www.aretusa.net

W zakresie Rady Europejskiej – Organizacji międzynarodowej z siedzibą w Strasburgu, która liczy 46 Państw demokratycznych Europy – 3 maja 2005 r. została zaaprobowana Konwencja w sprawie zwalczania handlu ludźmi. W porównaniu z innymi dostosowanymi instrumentami na szczeblu międzynarodowym (ONZ i UE) Konwencja Rady Europejskiej wyodrębnia w sposób szczególny kwestie ochrony praw człowieka i ofiar przemocy.

Czytamy we wstępie, że handel ludźmi stanowi pogwałcenie praw człowieka i jest sprzeczny z godnością i wartością człowieka. W Konwencji ponadto przewiduje się utworzenie mechanizmu kontroli, który będzie gwarantował skuteczność aplikacji rozporządzenia ze strony Państw, które je podpisały.

Konwencja Rady Europy dotyczy:

- > Jakiegokolwiek formy handlu na szczeblu narodowym jak zarówno międzynarodowym oraz handlu nie związanym z organizacjami przestępczymi;
- > Handlu kobietami, mężczyznami i dziećmi;
- > wykorzystania seksualnego lub wymuszeniem i wyzyskiem w pracy.

Informacje na temat Konwencji i innej działalności podjętej przez Radę Europejską w związku ze zwalczaniem handlu można uzyskać na stronie www.coe.int i na stronach o tym temacie:

http://www.coe.int/T/E/Human_Rights/Trafficking

Przypis 1. Decyzja Ramowa 2002/629 WsiSW z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi, w GUUE L203 z 1.08.2002.

Niniejsza decyzja została opracowana z myślą o osiągnięciu znaczącego rozwoju, bardziej obszernego w kontekście międzynarodowym, tzn. w Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, w której dołączony Protokół przewiduje zwalczanie oraz karanie za handel ludźmi. Definicja proponowana w Decyzji Ramowej spełnia podstawowe elementy decyzji mieszczącej się w Protokole ONZ w związku z handlem z ludźmi i uznaje go jako przestępstwo przeciwko osobie ludzkiej, które ma na celu wykorzystanie tej osoby.

Art.1 – Przeszępstwa dotyczzące handlu ludźmi w celach wyzysku ich w pracy lub wykorzystania seksualnego

Definicja wyodrębnia elementy, za które będą karalne następujące czyny:

- > **Działanie** werbowania, transportu, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osób, z zastosowaniem gróźb lub użyciem siły;
- > **dzieje się** to przy użyciu przymusu, siły lub zastraszenia, w tym uprowadzenia lub użycia oszustwa lub nadużycia finansowego, nadużycia władzy lub sytuacji wrażliwości, które powoduje, że osoba nie ma w rzeczywistości prawdziwego i nadającego się do zaakceptowania wyboru innego niż poddanie się wykorzystaniu, oferowania lub przyjmowania opłaty lub korzyści dla uzyskania zgody osoby mającej kontrolę nad inną osobą;
- > **do celów** wyzysku pracy lub usług tej osoby lub do celów wyzysku prostytucji innych osób lub innych form wykorzystania seksualnego.

Zgoda ofiary handlu ludźmi na wykorzystanie, zamierzone lub rzeczywiste, nie jest brana pod uwagę, gdy został użyty którykolwiek z wyżej wymienionych środków.

W definicji, na szczeblu międzynarodowym, między sposobem ograniczenia i wolnością osobistą, w zakresie handlu, są również zawarte formy przymusu, które nie są związane z przemocą fizyczną tj. **nadużycie władzy** lub jakiegokolwiek **sytuacji bezbronności**. Według niniejszej definicji zawartej w zapisach interpretacyjnych, Protokół ONZ określa nadużycie władzy jako sytuację, w której jedna osoba ma władzę nad drugą osobą pogwałcając jej prawa; a nadużycie sytuacji, w której przejawia się bezbronność jako sytuację, w której osoba, ofiara nadużycia, nie ma realnej ani dopuszczalnej alternatywy, jeśli nie tej jaką jest sytuacja przeżytego nadużycia.

Rekomendacja nr 4 Grupy Ekspertów: definicja fenomenu musi wziąć pod uwagę wszystkie aspekty, a w szczególności wpływ na prawa ludzkie. W tym zakresie handel ludźmi powinien być określony jako złożone zjawisko, które pogwałca wolę i prawo własnej decyzji, urażając godność osoby.

Art.2 – Podżeganie, pomocnictwo, współudział i usiłowanie

Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki konieczne dla zapewnienia, że przestępstwo podżegania, pomocnictwa, współudziału i usiłowania będzie karalne. Większość Państw, w relacji do tego rozporządzenia, powinno odnieść się do ogólnych norm, które podporządkują współudział przestępstwa.

Art.3 – Sankcje karne

Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki konieczne dla zapewnienia, że przestępstwo jest karalne za pomocą skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji karnych, które mogą pociągać za sobą ekstradycję.

Art.6 – Jurysdykcja i ściganie

Międzynarodowy charakter działania przestępczości połączony z przestępstwem handlu ludźmi wymaga skutecznej odpowiedzi, gdyż rozporządzenia w zagadnieniu jurysdykcji będą jasne i pozwolą uniknąć ryzyka ominięcia działania karnego autorów przestępstwa, które zostanie popełnione poza jego terytorium.

W zakresie Konwencji ONZ o zwalczaniu przestępczości zorganizowanej w sprawie zapobiegania, zwalczania i karania handlu ludźmi, została przyjęta różnica, dzięki utworzeniu dwóch zróżnicowanych protokółów, tj. handel ludźmi i nielegalna imigracja.

Wyrażenie **nielegalnej imigracji lub "smugglingu"**, Protokół ONZ, określa jako bezpośrednie działanie na rzecz zysku, wkroczenia lub pobytu obcokrajowca, który pogwałca prawo w kraju do którego imigruje. Przestępstwo, które sprzyja nielegalnej imigracji konfiguruje się jako **przestępstwo na szkodę państwa**.

Handel ludźmi różni się od nielegalnej migracji gdyż:

- > Nie pociąga za sobą pogwałcenia w dziedzinie państwa w momencie wkroczenia i przebywania obcokrajowców na terenie danego kraju.
- > W fazie rekrutacji, transportu czy przebywania w kraju, gdzie częstą formą jest zmuszanie w celu zmniejszenia i utrzymania osoby w warunkach wykorzystania.
- > Pojawia się jednej z form poniżania niewolnictwa, która doprowadza do pogwałcenia podstawowych praw człowieka, takich jak prawo do życia, do godności, do bezpieczeństwa, do zdrowia i prawa równości.

Przestępstwo handlu ludźmi definiuje się jako **przestępstwo przeciwko osobie** i stanu nadużycia osoby poddanej handlowi, nadając jej status **ofiary**.

Dyrektywa Rady 2004/81/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r.²

W kontekście obrania wspólnej decyzji na szczeblu unijnym w sprawie przestępstwa handlu ludźmi, Unia Europejska ogłosiła dyrektywę w celu zdefiniowania warunków udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy połączony z trwaniem procedur dochodzeniowych i sądowych przeciwko handlarzom na rzecz obywateli państw trzecich będących ofiarami handlu, którzy współpracują z właściwymi organami. Celem niniejszej dyrektywy jest udostępnienie dokumentów Policji i Wymiarowi Sprawiedliwości w określeniu warunków przyznawania pobytu na czas określony, powiązany z czasem odpowiedniego postępowania krajowego, obywatelom państw trzecich współpracujących przy zwalczaniu handlu ludźmi lub działań ułatwiających nielegalną imigrację (art.1).

Dyrektywa przewiduje w artykule 6 zapewnienie ofiarom przestępstwa handlu, które są obywatelom państw trzecich okresu na zastanowienie się "umożliwiającego im odzyskanie sił i uniknięcie wpływu ze strony sprawców przestępstw, tak aby mogły podjąć świadomą decyzję co do podjęcia współpracy z właściwymi organami". Czas trwania i data rozpoczęcia okresu są określane zgodnie z prawem krajowym. Państwa Członkowskie gwarantują przyznanie zainteresowanym obywatelom państw trzecich nie mających dostatecznych środków finansowych standardu życia mogącego zapewnić im utrzymanie i dostęp do leczenia w nagłych wypadkach. Zwracają uwagę na szczególne potrzeby osób będących w trudnej sytuacji, z uwzględnieniem w razie potrzeby i jeżeli przewiduje to prawo krajowe, pomocy psychologicznej (art. 7).

Warunki na uzyskanie zezwolenia pobytu według rozporządzenia dyrektywy są zawarte w artykule 8. Państwa Członkowskie rozważają:

- > możliwość przedłużenia pobytu danej osobie na danym terytorium w celu dochodzenia lub postępowania sądowego;
- > czy wyraziła ona wyraźny zamiar współpracy;
- > czy zerwała ona wszystkie kontakty z osobami podejrzanymi o czyny, które mogą być zaliczone do przestępstw.

Tylko spełniając powyższe założenia możliwe jest wydanie pobytu czasowego na okres 6 miesięcy.

Ofiarom handlu zapewnia się dostęp do istniejących programów lub planów, sprzyjając im "powrót do normalnego życia społecznego, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, kursów służących poszerzeniu ich umiejętności zawodowych lub przygotowania do wspomaganego powrotu do kraju pochodzenia" (art.12). Ponadto Państwa Członkowskie mogą zapewnić dostęp do rynku pracy, szkolenia zawodowego i oświaty (art.11). W momencie wygaśnięcia pobytu czasowego osoba ta może uzyskać pozwolenie na dalszy pobyt na terytorium danego Kraju lub jego przedłużenie z udziałem orzeczonych programów lub planów.

W raporcie Grupy Ekspertów (fiszka informacyjna nr 12) podkreśla się potrzebę ochrony i opieki, która łączy się nie tylko w przypadku, kiedy ofiara współpracuje z Policją i Wymiarom Sprawiedliwości, lecz także dzięki sytuacji, w której poddaje się sytuacji nadużycia i wykorzystania przez handlarzy. Niechęć współpracy w śledztwie czy w procedurze przeciw handlarzom nie powinna uwarunkowywać możliwości dostępu do opieki i ochrony, które są niezbędne w bezpieczeństwie i ponownym włączeniu się do społeczności osoby podlegającej handlowi. W fiszce informacyjnej znajdują się również informacje śledcze i przesłuchania związane z innymi kwestiami proceduralnymi.

Rekomendacja nr 89 Grupy Ekspertów: do efektywnego zwalczania handlu, ewentualnego zapobiegania, by osoby nie uległy ponownemu handlowi i do usatysfakcjonowania międzynarodowych zobowiązań prawnych na rzecz ochrony praw człowieka, Państwa Członkowskie powinny zapewnić osobom uległym handlowi, dostęp do odpowiednich wymiarów (takich jak pomoc, ochrona i odszkodowanie), niezależnie od woli i możliwości zeznań tych osób przeciwko handlarzom.

Przypis 2. DYREKTYWA 2004/81/ WE Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie zezwolenia na pobyt wydawanego obywatelom państw trzecich będącym ofiarami handlu ludźmi albo będącym wcześniej przedmiotem działań ułatwiających nielegalną imigrację, którzy współpracują z właściwymi organami (Dz.U. L 261 z 6.8.2004, str. 3).

Programy unijne o wspieraniu działań w zapobieganiu i zwalczaniu handlu.

Unia Europejska popiera ciąg programów na szczeblu krajowym i unijnym, które mają na celu wspomaganie działania w zapobieganiu i zwalczaniu handlu ludźmi przy współpracy jednostek publicznych i organizacji cywilnych.

W trakcie tworzenia programów, które zostały zakończone w 2006 r., Komisja Europejska, **Generalna Dyrekcja Wymiaru Prawa i Spraw Wewnętrznych zaproponowała:**

- > program DAPHNE, który współfinansuje projekty trans krajowe zajmujące się zarządzaniem operacyjnym, administracyjnym i finansowym, w celu zapobiegania i zwalczania przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz ochrony ofiar i grup ryzyka;
- > program AGIS, który zajmuje się wspieraniem współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych oraz wspieraniem osób pracujących w tej dziedzinie przy wypracowywaniu odpowiedniej polityki europejskiej.

Zwalczanie przemocy wobec Kobiet stanowi priorytet interwencji także dla Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równych Szans, która finansowała niektóre projekty na szczeblu europejskim, m.in. europejską sieć ENATW w zakresie programu wspólnej akcji w sprawie promocji organizacji czynnych w dziedzinie równości kobiet i mężczyzn. Inne inicjatywy szczególnie związane z prewencją i zwalczaniem handlu pochodzenia państw trzeciego świata były wspomagane za pośrednictwem Biura Współpracy Unii Europejskiej.

Na stronie internetowej Unii Europejskiej (www.europa.eu), która została poświęcona Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw społecznych i Równych Szans http://ec.europa.eu/justice_home/index_en.htm, można uzyskać informacje na temat otwartych zarządzeń, projektów, dobrych doświadczeń zrealizowanych dzięki programom Komisji Europejskiej w celu utworzenia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. W celu sprzyjania zbioru i docenienia projektów finansowanych przez Komisję Europejską w zakresie programu DAPHNE został utworzony portal, w którym zostały ukazane realizowane doświadczenia w wielu krajach Unii: <http://www.daphne-toolkit.org>

Informacje na temat polityki unijnej i stosowności finansów w dziedzinie równości płci i dyskryminacji znajdują się na portalu Unii Europejskiej w sektorze DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równych Szans:

http://ec.europa.eu/employment_social/index_en.html

Zarządzenia Biura Współpracy Unii Europejskiej zostały opublikowane na:

<http://ec.europa.eu/comm/europeaid/cgi/frame12.pl>

Na okres lat 2007–2013 Komisja Europejska zaproponowała przyjęcie **Programu Ramowego “Prawa podstawowe i sprawiedliwość”** w celu podtrzymania niektórych podstawowych wartości Unii Europejskiej, tj.: demokracja, szacunek wolności i fundamentalnych praw państwa i prawa. Zwalczanie przemocy wobec kobiet całkowicie dopasowuje się w zestawieniu interwencji ochrony podstawowych praw, gwarantowanych w Traktacie nicejskim, dlatego też został przewidziany specyficzny program na rzecz “Walki z przemocą (Daphone)” z następującymi ogólnymi celami:

- > zapobieganie i zwalczanie jakiegokolwiek formy przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet; wsparcie i zachęta dla organizacji pozarządowych;
- > promowanie działań międzynarodowych.

Ponadto Komisja zaproponowała zastąpienie czterech programów wspólnego działania (walkę z dyskryminacją, równość płci, włączenie społeczne i zatrudnienia) na jednolity **program Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej “Progress”**.

Ponadto UE utworzyła program wspierający starania państw członkowskich, które w swoich zamiarach pragną udostępnić większą liczbę miejsc pracy oraz zapewnić wszystkim równość szans.

Połączenia sieciowe.

Zrealizowanie współpracy wielodyscyplinarnej między osobami, instytucjami i społeczeństwem cywilnym w sprawie zwalczania handlu, to podstawowy element w strategii walki nie tylko w stopniu unijnym, ale również lokalnym. Protokół ONZ zwraca szczególną uwagę na współpracę z władzami publicznymi (art. 10, 11). Jak podkreśla Grupa Ekspertów, powinna ona być aktywowana w bardziej szerokim stopniu, tak iżby mogła włączyć agencje rządowe i pozarządowe na szczeblu europejskim, państwowym i lokalnym w związku z założeniem rozwoju polityki i skutecznej interwencji dla ich sprawdzenia i oceny wpływu jakim oddziałują od strony kryminalnej i ochrony praw człowieka. Wymiana informacyjna może gwarantować i zapewnić uzyskanie właściwej pomocy w poszanowaniu praw ludzkich.

Europol.

Europol jest organizacją Unii Europejskiej utworzoną w celu wspierania działań prawnych UE przeciwko zorganizowanej przestępczości; współpracuje ona z państwami członkowskimi w zakresie prewencji i zwalczania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej. Wywodzi się z organizacji działań przeciw narkotykom powstałej w 1994 r. z której w sposób progresywny wyłoniły się kompetencje które zostały poszerzone do działań przeciw przestępczości, między innymi także handel ludźmi. Europol umożliwia wymianę informacji, wspiera działanie w śledztwie, przeprowadza analizę i badania fenomenu przestępczości.

Na stronie internetowej Europolu można uzyskać oprócz raportu rocznego, również tematyczne badania na temat handlu ludźmi: <http://www.europol.europa.eu>

Eurojust.

Eurojust jest organem Unii Europejskiej utworzonym w 2002 r. o charakterze prokuratorskim w celu zintensyfikowania za pośrednictwem właściwych organów w państwach członkowskich walki z poważną przestępczością zorganizowaną na terenie UE. Walka z transgraniczną przestępczością wymaga międzynarodowej współpracy. W ciągu ostatniej dekady na świecie zaobserwowano niespotykany dotąd rozwój współpracy międzynarodowej w sferze prawnej, szczególnie w dziedzinie zwalczania wykroczeń transgranicznych.

UE stworzyła przepisy prawne mające na celu ułatwienie ścigania podejrzanych i ochronę ofiar handlu. Przyjęto szereg wytycznych politycznych i celów dla współpracy w Europie dotyczących sprawiedliwości i spraw wewnętrznych obejmujących niektóre najważniejsze wytyczne współpracy w UE w tej dziedzinie. Dlatego europejska sieć ENATW wychodzi z propozycją podtrzymania i sprzyjania dialogu pomiędzy stowarzyszeniami m.in. instytucjami i organizacjami cywilnymi.

ŁĄCZY

organizacje we wszystkich krajach Unii Europejskiej, które pobudzają i chronią prawa kobiet i działają w sprawie zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi

DEBATUJE

nad zasadami, legislacją, dobrymi doświadczeniami, by pobudzać do refleksji nad kwestią handlu ludźmi i kierować ku ochronie praw kobiet, ofiar przestępstwa

Europejska Sieć ENATW

European Network
Against Trafficking
in Women
for sexual exploitation

Europejska sieć promocji polityki i równości wobec prawa

SZERZY

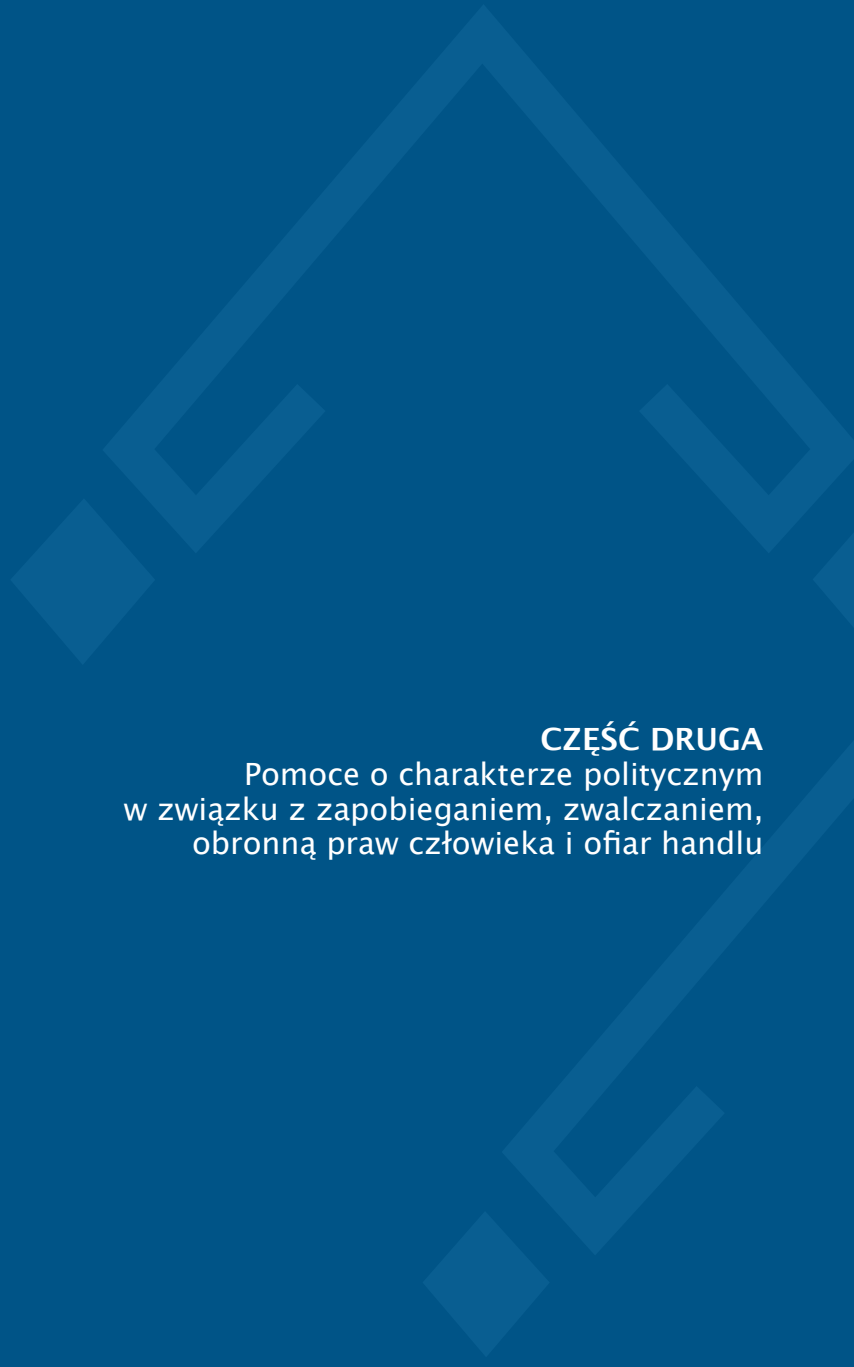
politykę unijną, strategię i doświadczenia związane z prewencją i zwalczaniem handlu ludźmi i ochroną ofiar na terenie Państw Unii Europejskiej

INFORMUJE

opinię publiczną, by wesprzeć działalność stowarzyszeń, instytucji publicznych, organizacji równości, które realizują działania zapobiegania i zwalczania handlem kobietą

UTWIERDZA

zadanie instytucji unijnych i państwowych, które działają na rzecz pełnej i efektywnej ochrony praw kobiet

CZĘŚĆ DRUGA
Pomoce o charakterze politycznym
w związku z zapobieganiem, zwalczaniem,
obroną praw człowieka i ofiar handlu

Deklaracja brukselska o Zapobieganiu i Zwalczaniu Handlu ludźmi.

W zakresie Programu Europejskiego STOP II, Organizacja Międzynarodowa ds. Migracji, ze współpracą z Komisją i Parlamentem Europejskim zorganizowała w Brukseli w dniach 18–20 września 2002 r., **Konferencję Europejską w sprawie zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi – Global Challenge for the 21st Century**, której Deklaracja brukselska jest dokumentem końcowym. W Konferencji i w pracy przygotowawczej uczestniczyły reprezentacje Rządowe Państw Członkowskich UE, kandydaci i osoby trzecie, studenci, eksperci i reprezentanci organizacji narodowych i międzynarodowych. W roku 2003 Rada Unii Europejskiej dokonała podsumowania Deklaracji brukselskiej i utworzyła dokument pracy o charakterze politycznym w dziedzinie zwalczania handlu ludźmi.

W Komunikacji Komisji z dnia 3 czerwca 2003 r. do Parlamentu Europejskiego i Rady na temat rozwoju wspólnej polityki w dziedzinie nielegalnej imigracji, wprowadzenia nielegalnego handlu ludźmi, zewnętrznych granic i powrotu do kraju osób z pobytem nielegalnym, zgodnie z Deklaracją brukselską, czytamy: “Deklaracja pragnie dalszego rozwoju współpracy europejskiej i międzynarodowej; pragnie przewidzieć standardowe, praktyczne i najlepsze wymiary i mechanizmy prewencji i zwalczania handlu ludźmi. Praca Komisji w najbliższej przyszłości będzie opierała się na deklaracji za sprawą działania decyzji Grupy ekspertów, która będzie okazją do europejskich, w miarę możliwości strukturalnych inicjatyw”.

Na czas realizowania rekomendacji Deklaracji Komisja Europejska utworzyła grupę konsultacyjną o nazwie **Grupa Ekspertów ds. Handlu Ludźmi**, przypisując jej zadanie przyczyniania się do dalszego rozwoju zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi, umożliwiając w ten sposób Komisji zbiór opinii dotyczących inicjatyw związanych z handlem oraz przygotowanie sprawozdania opartego na zaleceniach wymienionych w deklaracji brukselskiej.

Uważając Deklarację za instrument pożyteczny do dalszego i skutecznego rozwoju w wielodyscyplinarnej współpracy na szczeblu państwowym i międzynarodowym, europejska sieć ENATW pragnie rozszerzyć większe poznanie tematyki między organizacjami publicznymi i społecznymi. W tym celu jest konieczny zakres działania grupy ekspertów by umożliwić korzystanie z szerszego zakresu wiedzy fachowej, co wymuszają zmiany zachodzące w zjawisku handlu ludźmi. Zadaniem grupy jest:

- > ustanowienie współpracy pomiędzy Państwami Członkowskimi, innymi stronami i Komisją w zakresie kwestii związanych z handlem ludźmi;
- > prewencja;
- > ochrona i pomoc ofiarom handlu;
- > współpraca z Wymiarem Sprawiedliwości i Policją.

Niniejsza sekcja ukierunkowania została powołana z uwzględnieniem struktury i wskazaniem rekomendacji zawartych w Deklaracji brukselskiej, również w świetle aktualizacji i pogłębienia wiadomości zaproponowanych przez Grupę Ekspertów i kolejnej Komunikacji Komisji w związku ze “zwalczaniem handlu ludźmi – jako spójne podejście i wnioski dotyczące planu działania”³.

Przypis 3. COM(2005) 514 wersja ostateczna.

Mechanizmy współpracy i koordynacji.

Zorganizowanie wspólnej strategii związanej ze współpracą i koordynacją dla ulepszenia współpracy i wymiany informacji pomiędzy organizacjami rządowymi i międzynarodowymi, zajmującymi się zapobieganiem i zwalczaniem handlu ludźmi, zostały zorganizowane w celu uzyskania uporządkowanej odpowiedzi niniejszego zjawiska. Dlatego też w tym zakresie powinno się podjąć intensywne wysiłki w celu rozwiązania problemu handlu ludźmi w UE oraz w jej stosunkach z państwami trzecimi, np. poprzez realizację działań wspierających inicjatywy zwalczające handel ludźmi w formie współpracy w zakresie rozwoju.

W Komunikacji KOM (2005)514 czytamy: Państwa Członkowskie powinny wzmacniać współpracę organów publicznych z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w zakresie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego zjawiska poprzez ustanowienie uzgodnionych przez obie strony zasad promujących wzajemne zrozumienie i zaufanie.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 15: w celu efektywnego zapobiegania handlu ludźmi, należy zastosować integralną wizję, która będzie bazowała się na poszanowaniu i promocji praw ludzkich. Aby umożliwić realizację tej wizji, potrzeba współpracy i koordynacji wszystkich członków "stakeholder", w tym organizacji społecznych i stowarzyszeń. Cel powinien być następujący: rozwój polityki integracyjnej, który zająłby różne stopnie i zakresy działania, zgodnie z potrzebą. Z tym oto celem rządy poszczególnych Państw mogłyby powołać efektywne struktury koordynacji i współpracy na szczeblu politycznym i praktycznym.

Według wskazań Deklaracji brukselskiej mechanizmy koordynacji i współpracy powinny działać na szczeblu europejskim i państwowym. Współpraca na poziomie UE przewiduje ciągły i przejrzysty proces rewizji, utrwalenia i rozwoju wizji i instrumentów związanych ze zwalczaniem handlu ludźmi:

- Komisja zbada możliwość ustanowienia na poziomie UE właściwych mechanizmów koordynacji i współpracy w celu opracowania minimalnych norm i wskaźników, etapów oceny polityk Państw Członkowskich w zakresie handlu ludźmi, wyznaczenia priorytetowych obszarów działań, w szczególności w odniesieniu do wsparcia i ochrony ofiar handlu. Komisja Europejska z dnia 25 marca 2003 r. uchwaliła decyzją grupę doradczą o nazwie: "**Grupa Ekspertów ds. Zwalczania Handlu Ludźmi**".

Struktura, opinie i raport Grupy Ekspertów zostały opublikowane na stronach centrum dokumentacji DG ds. Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w sekcji poświęconej przestępczości zorganizowanej pod hasłem handel ludźmi:

http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/intro/doc_intro-en.htm

- > Wzmocnić **mechanizmy wspierające**, tj. Europejskie Forum ds. Przystępczości Zorganizowanej w celu zidentyfikowania odpowiednich wytycznych związanych z zapobieganiem handlu ludźmi i wzmocnienia dialogu pomiędzy organizacjami publiczno–prywatnymi związanymi z tym zagadnieniem.
- > Promować rozwój działań **networking między stowarzyszeniami** zajmującymi się wsparciem ofiar handlu w celu rozpowszechnienia lepszych doświadczeń i umożliwienia dostępu do informacji, jak również uproszczenia dialogu między organizacjami europejskimi.

W związku z Kartą Praw, organizacje, które popierają ENATW, zobowiązane są przez sieć do “wymiany i rozpowszechnienia doświadczeń, środków i strategii na szczeblu lokalnym, państwowym i międzynarodowym, tak, aby były skuteczne w dziedzinie prewencji i wsparcia ofiar”. Aby uzyskać więcej informacji na temat Europejskiej sieci ENATW i dołączyć się do niej zapraszamy na stronę internetową: www.aretusa.net

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 61: Unia Europejska i jej Państwa Członkowskie powinny zachęcać do rozwoju międzynarodowych sieci, zdolnych do zrozumienia wszystkich aktywnych uczestników, w celu rozpowszechnienia informacji na temat handlu, dzieląc się doświadczeniem i tworząc strategię i wspólny partnership.

- > Stworzyć bazę danych osób zaginionych, ze zwróceniem szczególnej uwagi na nieletnich obcokrajowców pozbawionych opieki, którzy są ofiarami handlu.
- > Obowiązek Unii Europejskiej (TACIS, PHARE, CARDS, AGIS) tworzenia programów w celu wsparcia i rozwoju działań władzy rządowej i organizacji pozarządowych, włączając przy tym do agencji społecznej handel ludźmi.

Współpraca na poziomie krajowym przewiduje opracowanie, koordynowanie i ocenę oraz ulepszanie krajowej dziedziny polityki:

- > Utworzenie **Rzecznika Państwowego** w sprawie handlu ludźmi;
- > Utworzenie **Grupy wielodyscyplinarnej**.

Niniejsze mechanizmy powinny działać w zgodzie z organizacjami na szczeblu europejskim.

W raporcie Grupy Ekspertów potwierdza się jak na szczeblu narodowym niemożność polityki przeciwko handlowi pozostaje jeszcze na etapie sformalizowanych struktur koordynacyjnych. W raporcie Narodowego Systemu Referral określa się, że "*ramowa współpraca, dzięki aktywnym uczestnikom organizacji, zobowiązuje się wraz ze społeczeństwem wykonać podjęte obowiązki w sprawie ochrony i promocji praw człowieka, osób będących ofiarą handlu, koordynując w ten sposób własnymi wysiłkami i strategią partnership*". Niniejsza struktura koordynacyjna może przynieść korzyść w udoskonalaniu procedur i polityki narodowej w dziedzinie handlu, jak np.: zarządzeń związanych z pobytem czasowym i powrotem do kraju, naprawienia poniesionej szkody i ochrony świadków oraz podtrzymywanie narodowych programów planów działań i określenie wskaźników oceny w celu weryfikacji oraz ustalenia osiągniętych celów.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 31: Państwa Członkowskie zobowiązane są do stworzenia koordynacji struktury rządowej, ukonstytuowanej przez państwowego koordynatora rządowego i stół pracy wewnątrz sekcyjnej i wielodyscyplinarnej, która będzie koordynowała, monitorowała i oceniała politykę i narodowy plan działania walki z handlem. Jednym z obowiązków stołu pracy powinien być rozwój zwinnego mechanizmu prośby o naprawienie poniesionej przez lata szkody przez osoby podlegające handlowi.

Zapobieganie handlem ludźmi.

Akacja zapobiegania handlem ludźmi opiera się na przyjęciu środków skierowanych ku interwencji na rzecz niniejszego zjawiska i rozwoju świadomości w związku z naturą, rozbieżnością i mechanizmami wykorzystania handlu. Szczególną rolę odgrywa tutaj działanie na rzecz oznaczającej się półlegalnej formy handlu i “niewidzialnych metod wykorzystania”, a także uwrażliwienie i formacja różnych osób działających na rzecz handlu i opinii publicznej.

INTERWENCJA NA RZECZ SPRAWY.

Sprawa płci.

Strategia w związku z walką handlem ludźmi, z punktu widzenia ochrony praw człowieka, powinna zawierać wymiar interwencji w stosunku do przemocy wobec kobiet, która uwzględniłaby dziedzinę prawną i polityczną w sprawie promocji i równości oraz zwalczania jakichkolwiek formy dyskryminacji płci. Ponadto ważne jest umocnienie pozycji kobiety w społeczeństwie jej pochodzenia, a w szczególności zapewnienie kobiecie podpory społecznej, rozwój ekonomiczny i dostęp do obowiązków, w celu ubóstwu i odosobnienia społecznego, które czynią kobiety słabymi w stosunku do handlarzy.

Ten punkt Deklaracji brukselskiej jest szczególnie uwidoczniiony w europejskiej sieci ENATW, gdyż uznaje za potrzebę stosowność połączenia interwencji zapobiegania handlu z promocją równości płci i walki z dyskryminacją, które czynią kobiety szczególnie słabe w stosunku do podstawnych praw człowieka. Niniejsza wizja jest owocem pracy stowarzyszeń, które popierają europejską sieć w Karcie Podstawowych Praw ENATW. Europejska sieć ENATW popiera w tym celu mobilizację stowarzyszeń na rzecz kobiety i organizacji równości instytucji publicznych, które z różnych punktów widzenia zajmują się zapobieganiem i ochroną praw kobiet w celu programowania i aktualizacji strategii w związku z prewencją, interwencją i zwalczaniem dyskryminacji, pozycji w społeczeństwie i wykluczeniem społecznym.

Czytamy w komunikacji Komisji Europejskiej KOM (2005)514: *“Instytucje UE oraz Państwa Członkowskie powinny promować strategie prewencyjne ukierunkowane na daną płęć jako zasadniczy element walki z handlem kobietami i dziewczętami. Obejmuje to działania takie jak: wdrożenie zasad równości płci oraz wyeliminowanie popytu na wszelkie formy wyzysku, w tym wykorzystanie seksualne oraz wyzysk w pracy i w domu”.*

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 50:

Państwa Członkowskie powinny zmniejszyć słabość handlu poprzez:

- Zapewnienie wszystkim osobom dostępu do wydania aktu urodzenia, zamieszkania i małżeństwa;
- Zwalczanie przemocy i dyskryminacji kobiet, np.: uwrażliwiając w sprawach płci i ich słusznych relacjach, które bazują się na poszanowaniu;
- Zapewnienie kobietom równego dostępu do weryfikacji środków ekonomicznych i finansowych, promując w szczególności łatwiejszy dostęp dla kobiet słabszych społecznie;
- Zwalczanie wszystkich form dyskryminacji przeciw mniejszości, promując rozwój programów, które umożliwiłyby utrzymanie, dostęp do podstawowej edukacji, zmniejszenie alfabetyzacji i barier przedsiębiorczości.

Proces migracji.

Chociaż strategia w sprawie handlu ludźmi różni się od strategii przeciw nielegalnej imigracji, trzeba zwrócić jednak uwagę na niektóre czynniki związane z procesem migracji, takie jak stosowność legalna i warunki nie wykorzystania dostępu na rynek pracy w krajach pochodzenia.

Pytanie.

Jednym z głównych celów działania przeciw handlowi ludźmi powinno być udzielenie odpowiedzi na pytanie o pomoc w wykorzystaniu seksualnym i wykorzystaniu w pracy, propagując kampanię edukacyjną i informacyjną w celu uwrażliwienia na niniejsze aspekty.

W Karcie Podstawowych Praw Europejskiej Sieci ENATW, stowarzyszenia członkowskie stwierdzają, że zapobieganie nie może zamknąć się do zwykłej informacji i uwrażliwiania na ten temat handlu, lecz powinno ponosić za sobą realizację interwencji, które pobudzałyby refleksję, szczególnie interwencję wychowawczą w dziedzinie równości kobiety i mężczyzny i poszanowania osobistego. W centrum dokumentacji portalu www.aretusa.net są udostępnione źródła i wypowiedzi członków stowarzyszeń, które jako cel obrały sobie pobudzanie osób i organizacji działających na rzecz handlu do świadomości a zatem do refleksji na temat roli interesanta i jego motywacji.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 49: w unijnych programach takich jak Daphne i Agis, finanse powinny być przeznaczone na badanie i projekty pilotażowe na temat wpływu pytania o zjawiska związane z handlem ludzkim (szczególnie w dziedzinie pomocy domowej i seksualnej), zapobieganiem, tworzeniem programów wychowawczych seksualnie i związanych z obroną praw człowieka, szczególnie spraw płci, skierowanych do dzieci i do młodzieży w Państwach Członkowskich.

ZAPOZNANIE SIĘ ZE ZJAWISKIEM.

Handel ludźmi i przestępczość zorganizowana.

Rozwój w dziedzinie skutecznego zapobiegania potrzebuje zbioru danych, które umożliwiłyby badania i analizę związane z jakościowymi i liczebnymi cechami handlu ludźmi, zarówno struktury organizacji

przestępczych jak i metod stosowanych w wykorzystywaniu.

Pytanie.

Jednym z ważnych elementów strategii prewencyjnej jest dokonanie badań i analizy związanych z pytaniem, a także z oceną metod, dzięki której będzie możliwe udzielenie odpowiedzi na to pytanie.

Nieletni.

Szczególny element tworzą potrzeby i sytuacja słabości dzieci.

KAMPANIE INFORMACYJNE.

Kampania informacyjna powinna być skierowana do potencjalnych ofiar handlu, decydujących polityków, osób policji, działających w wymiarze sprawiedliwości, dyplomatów, doradców i innych osób publicznych i urzędowych.

Kampanie powinny informować o legalnych migracjach, sposobnościach działań zewnętrznych i potencjalnym ryzyku połączonym ze zwróceniem uwagi na metody.

W Raporcie Grupy Ekspertów czytamy: "Kampanie podnoszenia świadomości adresowane do ogółu społeczeństwa mające na celu zmianę tradycyjnych dyskryminacyjnych poglądów na temat kobiet przynoszą dobre rezultaty. Kampanie te mogą koncentrować się na wyjaśnianiu, dlaczego cel osiągnięcia zrównoważonej partycypacji jest tak ważny i jaki ma to związek z rzeczywistą demokracją bądź na tłumaczeniu atrybutów takiej demokracji i przesłanek w celu jej osiągnięcia".

KSZTAŁCENIE.

Ulepszanie zdolności identyfikacji ofiar handlu.

Zapewnienie obecności w składzie właściwych organów osób wykwalifikowanych i wyspecjalizowanych w zapobieganiu i zwalczaniu handlu ludźmi, w identyfikowaniu i pomaganiu ofiarom, a w szczególności organów Policji, Ministerstwa, Organizacji międzynarodowych rządowych i pozarządowych w celu zapewnienia, że proces identyfikacji ofiar handlu będzie następował z należytym poszanowaniem szczególnej sytuacji kobiet i dzieci, ofiar handlu.

Współpraca wielodyscyplinarna i poszanowanie praw człowieka.

Zapewnienie obecności właściwych organów, poczynając od Policji i

Wymiaru Sprawiedliwości, a kończąc na organach dyplomatycznych i medycznych, przewiduje się zapotrzebowanie wielodyscyplinarnego charakteru w zwalczaniu handlu, a w szczególności w obronie praw człowieka tych osób, które stały się ofiarami handlu.

Policja graniczna.

Wypracowanie programów dla personelu granicznego w celu udoskonalenia zdolności w celu uwidocznienia wskaźników handlu ludźmi i przestępstwa z nim związanego i konsekwencji zdolności identyfikacji ofiar niniejszych przestępstw.

Personel wojskowy i utrzymanie pokoju (peacekeeping).

Kształcenie w przygotowaniu się do misji musi zawierać w sobie elementy modułów, mających jako przedmiot handel ludźmi i wpływ jaki wybiera na ofiary handlu, a także definicji kodeksu zachowań osób wojskowych i cywilnych zaangażowanych w niniejszej działalności.

Program edukacyjny w szkole.

Wprowadzenie do szkół kwestionariuszy formacyjnych w celu zwiększenia wiedzy i uświadomienia uczniów na prawa człowieka i sprawy płci, a w szczególności sposób na sprawy związane z handlem i niebezpieczeństwem przestępstwa handlu ludźmi.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 65: przynajmniej jeden element edukacyjny powinien być dołączony do wszystkich planów narodowych przeciwko handlowi. Moduły przeciwko handlowi na szczeblu narodowym i europejskim powinny być poszerzone i włączone do wewnętrznych programów szkolnych wszystkich osób działających w tym zakresie.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 66: kształcenie powinno być skierowane do wszystkich osób i rozpowszechnione we wszystkich możliwych organizacjach. Moduły formacyjne powinny zawierać część ogólną i część wyszczególnioną, z których będzie wynikać rola i kompetencje adresatów. Dodatkowo, niniejsza formacja, która bierze pod uwagę wszystkie osoby jest niezbędna, gdyż zapewnia skoordynowaną i wielodyscyplinarną wizję. Podobnie kursy formacyjne powinny być prowadzone przez ekipę ekspertów w dziedzinie wielodyscyplinarnej i włączyć w nią organizacje.

WZMOŻENIE WYDAJNOŚCI KONTROLI ADMINISTRACYJNEJ.

Monitoring Organizacji.

Wzmocnić organizacje, które zaoferują usługi turystyczne, robocze, au-pair oraz działania zastosowane w dziedzinie międzynarodowej.

Zmniejszenie niewidoczności wykorzystywania.

W krajach pochodzenia konieczne jest zastosowanie takich wymiarów, które doprowadziłyby do zmniejszenia niewidoczności wykorzystywania, takich jak programy zintegrowanego monitoringu zrealizowanych przez różne właściwe organizacje i kontrolę administracyjną. Policja, agencje kontroli w dziedzinie sanitarnej i dziedzinie pracy, organizacje międzynarodowe, organizacje rządowe i pozarządowe wspólnie monitorują rynek oraz ofertę seksualną w celu osiągnięcia ogólnej wizji tej sytuacji i wykorzystania.

Ciber crime.

Obowiązek monitorowania nielegalnego korzystania z Internetu, który stanowiłby integralną część zmniejszania niewidocznego wykorzystywania.

Nielegalny rynek pracy.

W zapobieganiu handlowi ludźmi, w celu wykorzystania ekonomicznego, trzeba obrać środki, które przeciwstawiłyby się nielegalnemu rynkowi pracy i ulepszyłyby warunki życia i pracy w krajach docelowych i pochodzenia.

REKOMENDACJE W SPRAWIE ZAPOBIEGANIA HANDLOWI NIELETNICH.

Prawo narodowe i międzynarodowe powinno w szczególności sposób uznać słabość i potrzebę nieletnich, które powinno odzwierciedlać się również w praktyce. Aby zmniejszyć wpływ handlu nieletnich należy wprowadzić procedury, które umożliwiłyby lepszą identyfikację, szczególnie w dziedzinie dyscypliny paszportów i wiz, uwzględniając to, że nieletni, którzy ukończyli piąty rok życia powinni posiadać paszport.

Chroniąc prawo nieletnich i ich szczególną wrażliwość na formy wykorzystywania i uwarunkowania ze strony dorosłych, trzeba uwzględnić instrumenty prawne w dziedzinie zwalczania handlu ludźmi, również w aktach międzynarodowych, takich jak Konwencja Praw dziecka i młodzieży zatwierdzona przez Państwa Członkowskie Unii Europejskiej. Trzeba korzystać z niniejszych dokumentów w celu sformułowania strategii i polityki zajmującej się nieletnimi.

W raporcie Grupy Ekspertów czytamy: *“Stopień wrażliwości i uleganiu wykorzystywaniu, przemocy i nadużycia nieletnich są ściśle związane z ochroną i celowością z jaką Państwa są zdolne i chcą gwarantować każdemu nieletniemu przebywającemu na jego terytorium. Niniejsza gwarancja ochrony ujawnia się w sposób szczególny w grupach nieletnich bez ochrony albo emigrantów, którzy naruszając prawa i normy zawarte w Konwencji ONZ o prawach dziecka, często nie są w stanie zagwarantować nieletnim mieszkańcom niniejszej sposobność”*.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 26: jakiegokolwiek podjęte działanie na rzecz handlu nieletnimi powinny się opierać na prawach zatwierdzonych przez ONZ w Konwencji do Praw Dziecka, szczególnie:

- Na prawie “wyższych interesów”: powinny być postawione na pierwszym miejscu, w jakiegokolwiek działalności w sprawie nieletnich. Pozostałe sprawy odnoszące się do kontroli emigracji czy przestępstwa powinny być drugorzędne;
- Na prawie do udziału: z punkt widzenia nieletnich powinien być wzięty pod uwagę w stosowności do wieku i rozwoju, we wszystkich sprawach z tym związanych;
- Na prawie do nie dyskryminacji: nieletni uwikłani w handel powinni być przede wszystkich traktowani jak nieletni; ich miejsce pochodzenia oraz inne sprawy powinny być traktowane drugorzędnie.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 80: nieletni emigranci stanowią kategorię społeczną szczególnie słabą. Dla nich powinno się gwarantować ten sam stopień ochrony, jaki się oferuje nieletnim mieszkańcom Kraju, w którym się znajdują, niezależnie od ich statusu emigracji (regularnego i nieregularnego).

Ochrona i pomoc ofiarom handlu.

Zgodnie z Konwencjami międzynarodowymi i Kartą Podstawowych Praw Unii Europejskiej, pratyka związana z handlem ludźmi stanowi poważne pogwałcenie praw człowieka, ofiar tego przestępstwa. Dlatego też zapobieganie i ochrona praw człowieka osób będących ofiarą handlu powinna być postawiona w centrum strategii działań prewencji i zwalczania niniejszego zjawiska.

W raporcie Grupy Ekspertów podkreśla się w jaki sposób strategia interwencji Państw Członkowskich Unii skupia się na wymiarze działań kontroli i stłumieniu handlu i innych działań przestępczych z tym związanych (nielegalna imigracja, prostytutcja), które są wymiarami ochrony praw człowieka i pomocą ofiarom. Niewystarczające uznanie polityki i wymiaru stanowi jeszcze dzisiaj przeszkodę efektywnych działań zapobiegawczych i w tym samym czasie prowadzi to do nie spełnienia międzynarodowych obowiązków ochrony, pomocy i odszkodowań naruszonych ze strony Państw w podstawowych prawach człowieka.

Według wskazań Grupy Ekspertów strategia, która adekwatnie bierze pod uwagę prawa człowieka i ich ofiary handlu oznacza że:

- > Osoby uwikłane w handel są uważane za podmioty tytularne. Zawiera to w sobie identyfikację minimalnych standardów zwalczania dzięki którym osoby uwikłane w handel mają prawo do tzw. identyfikacji równorzędnej odpowiedzialności organów instytucyjnych;
- > Osoby uwikłane w handel są uważane za podmioty aktywne w poszukiwaniu zmian własnej pozycji społecznej zarówno jako ofiary przestępczości tak i serii pogwałcenia praw człowieka, które powinny zapewnić osobie skuteczną naprawę szkód;
- > Pomoc i wsparcie będą zapewnione równolegle ze strategiami stosowane do empowermentu, emancypacji, inkluzji społecznej i udziałem osób uwikłanych w handel;
- > Strategie będą miały za cel naprawię nadużytych szkód przeciw prawom człowieka, które będą uwarunkowywały dopóki trwa handel.

Rozpatrując różnorodność procedur w związku z realizowaną pomocą w różnych krajach Unii Europejskiej, Grupa Ekspertów poleca opracowanie wspólnych standardów w celu udostępnienia specjalistycznych i jakościowych usług we wszystkich krajach. W związku z powyższym opracowaniem zostały wyodrębnione niektóre podstawowe prawa związane z pomocą osób uwikłanych w handel, które są udostępnione na tematycznej fiszce raportu Grupy Ekspertów nr 11.

OCHRONA I INTEGRACJA OFIAR HANDLU.

Identyfikacja ofiar i czas na refleksję.

Promowanie rozwoju badań i analiz w celu zarysu profilu handlowców i osób będących ofiarą handlu, łącznie z określeniem wskaźników handlu ludźmi, do wyłącznego użytku policji i personelu granicznego w celu rozróżnienia osób, ofiar handlu i nielegalnych imigrantów.

Niniejsze wytyczną są potrzebne po to, by zapewnić identyfikację ofiar handlu pomoc, udzielając zarazem czasu na refleksję w celu pozwolenia danej osobie uzyskania pomocy i ochrony potrzebnej do odstąpienia od sytuacji związanym z wykorzystaniem i nadużyciem od strony handlarzy.

Wiele jest osób potencjalnie związanych identyfikacją: siła porządkowa, stowarzyszenia, organizacje społeczne, związki zawodowe, inspektoraty pracy i agencje pracy. Jak już podkreślała Grupa Ekspertów, w większości Państw brakuje jeszcze specyficznych instrumentów do identyfikacji osób uwikłanych w handel, dlatego obowiązkiem jest zainterweniowanie w celu zapewnienia stosownej informacji/formacji operatorom, którzy mają styczność z ofiarami handlu. Szczególną uwagę trzeba poświęcić identyfikacji i propozycji stosownej pomocy nieletnim ofiarom handlu, gdyż ukazuje szczególną trudność w stosunku do identyfikacji istniejącej relacji z dorosłymi, którzy im towarzyszą, a także z określeniem wieku i danych osobistych.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 91: w celu nawiązania kontaktu z przypuszczonymi osobami handlu i ich osiągnięciem pewności siebie i zaufanie do osób, które mogłyby im pomóc, byłoby dobrze utworzyć wspólną drogę poprzez drop-in centre i helpline. Wynika, że owa wspólna droga jest ważna w tym zakresie, iż badania wykazują, że numer osób uwikłanych w handel identyfikowanych przez siły porządkowe jest ograniczony, natomiast reszta osób jest identyfikowana przez organizacje, instytucje lokalne, helpline, klientów, kolegów i koleżanki oraz ogółem przez mieszkańców.

Obchodzenie się z ofiarami.

Ofiarom handlu ludźmi trzeba zagwarantować dostęp do środków utrzymania tj. zakwaterowanie, pomoc medyczną i psychologiczną oraz doradztwo prawne.

Finansowanie ośrodków pomocy.

Dostęp do ośrodków pomocy i ochrony powinien być natychmiastowy i sfinansowany w sposób adekwatny. Ponosi to za sobą finansowanie oferowanych usług przez organizacje międzynarodowe oraz organizacje rządowe i pozarządowe.

Współpraca.

Trzeba uwzględnić współpracę z organizacjami pozarządowymi, operatorami społecznymi w krajach pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia, zapewniając usługi i pomoc ofiarom handlu.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 99: Państwa Członkowskie w celu zapewnienia ochrony osobom uwikłanym w handel powinny zrealizować stosowne struktury, aby zapewnić pewną i odpowiednią systematyczność mieszkalną, opiekę lekarską, psychologiczną, pomoc prawną, naukę, dostęp do edukacji i podjęcia zawodu. Wszystkie niniejsze usługi powinny być udostępnione w sposób wolny i poufny, bez jakiegokolwiek dyskryminacji, przesądów oraz zgodnie z podstawowymi prawami pochodzącymi z międzynarodowych praw ochrony człowieka, a w szczególności ochrony danych, samo zdecydowania i wolności ruchu.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 100: Państwa Członkowskie powinny uznać ważność organizacji wykwalifikowanych, które oferują usługi osobom uwikłanym w handel, m.in. pozarządową organizację ONG, z którymi powinny współpracować w celu wsparcia, także od strony finansowej, w sposób do tego stosowny, dokładny i wyrazisty. Potrzeba zastosować protokoły porozumienia lub umowy pomiędzy podmiotem publicznym i organizacjami pozarządowymi w celu określenia jasności, ról i zadań osób działających w sektorze zwalczania handlu.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 102: organizacje, które wspomagają osoby uwikłane w handel, powinny rozwijać standardy unijne, opierające się na jasnych i wymiernych wskaźnikach w celu monitoringu i regularnej oceny podmiotu oraz podtrzymywania ich usług i osiągnięć. Unia Europejska powinna promować rozwój niniejszych standardów i współpracę transnarodową między organizacjami, które wspomagają handel ludźmi w krajach pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia.

Sporządzanie protokołów usługi policyjnej, wymiaru sprawiedliwości i organizacji ONG.

Protokoły powinny zawierać podstawy standardu na temat bezpośredniego zwalczania ofiar handlu, którym powinno się gwarantować:

- > Uznanie handlu przez pracowników policji za poważne przestępstwo, zakazując w tym drugorzędność handlu w celu poszanowania praw i poszanowania Protokołu ONZ o handlu ludźmi;
- > Uznanie za pierwszorzędną troskę, bezpieczeństwo ofiar i ich rodzin;
- > Zapewnienie w czasie działań policyjnych i procedur prawnych bezpieczeństwa ofiarom.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 12: aby zapewnić trwałość i dalszy ciąg prawa związanego z prawami człowieka trzeba pobudzić do rozwoju – ze ścisłą współpracą organizacji pozarządowych, które pracują z osobami uwikłanymi w handel i z instytucjami zajmującymi się prawami człowieka – wzór oceny wpływu praw człowieka jako instrument nadający się do monitoringu i oceny działania prawa, polityki i praktyk. Niniejszy instrument powinien wykonać ważną funkcję związaną z zapewnieniem, że obrane wymiary przeciwko handlowi będą sformułowane i zrealizowane w ciągłym poszanowaniu i ochronie praw człowieka. Ponadto trzeba zapewnić, iż wymiary zwalczania handlu nie spowodują czy pogorszą istniejących spraw, które dzięki instytucjom politycznym i praktyce, przyczyniłyby się lub będą sprzyjać handel, który osłabi lub będzie miał efekty negatywne w związku z prawami osoby np. prawem ochrony danych, prawem ochrony ruchu, prawem opuszczenia własnego kraju czy legalnej imigracji i prawem zarobienia sobie na życie.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 93: potrzeba zarządzania procedur współpracy i dzielenie się informacjami między wszystkimi podmiotami (sił porządkowych, pomocy społecznej i lekarskiej, inspektoratów pracy, szkół, jednostek ulicznych, helpine etc.), które działałyby w zakresie zwalczania handlu i ochrony ofiar, szczególnie w momencie szybkiej identyfikacji ofiar i ochrony nieletnich.

W celu wsparcia, reintegracji osób i ograniczenia ryzyka następnego uwikłania w handel, program integracji społecznej powinien skupić się na wsparciu zdolności ofiar, w celu osiągnięcia niezależności ekonomicznej, organizując kursy formacji zawodowej i dostęp na rynek pracy. Powinien wspierać pracę networking między organizacjami i wszystkim podmiotami zaangażowanymi w pomoc ofiarom handlu w krajach ich pochodzenia, tranzytu i przeznaczenia. Reintegracja społeczna ofiar ponadto powinna wspierać wzrastający stopień uwagi ze strony konsulatów i ambasad w krajach pochodzenia i celu.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 112: programy o repatriacji i pomocy społecznej powinny kierować swoje założenia w stronę empowermentu i wykluczenia społecznego osób uwikłanych w handel; przez empowerment rozumie się proces, dzięki któremu osoba może rozwijać własne zdolności w celu osiągnięcia niezależności, samo decydowania i kontroli własnego życia.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 113: programy o repatriacji i pomocy społecznej powinny opierać się na następujących zasadach: dobrowolność; ochrona danych i bezpieczeństwa; ochrona o poufałości stosunku między organizacjami, które dostarczają usługi i osobą uwikłaną w handel; nie-potępienie; wolność ruchu osoby uwikłanej w handel; obchodzenie się z szacunkiem, nie osądzanie i nie moralizowanie; powinny górować potrzeby, opinie i interesy osoby podlegającej handlowi. Istotne elementy programu to: ocena potrzeb indywidualnych; uregulowanie pozycji prawnej; znalezienie odpowiedniego zakwaterowania; pomoc lekarska; pomoc psychologiczna; pomoc prawna; pomoc w określeniu adekwatnych środków utrzymania; pomoc w samodzielnym zorganizowaniu.

ODSZKODOWANIE.

Wizja, która kładzie w centrum zainteresowania ochronę praw człowieka powinna pamiętać o potrzebie udostępnienia skutecznych i efektywnych mechanizmów w celu odszkodowania popełnionych szkód, które nastąpiły wskutek poniesionego nadużycia.

W Raporcie Grupy Ekspertów czytamy: *“Odszkodowanie jest jedną z podstawowych faz reintegracji społecznej ofiar, pomimo tego fakt otrzymania odpowiedniego odszkodowania nie jest jeszcze dobrze rozwinięty na szczeblu europejskim. Wprowadzenie tego przez Unię Europejską mogłoby okazać szczególną solidarność z osobami podlegającymi handlowi”.*

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 128: Państwo przewiduje udostępnienie osobom będących ofiarą handlu odszkodowania zarówno w procedurach cywilnych jak i karnych, a także ewentualne schematy odszkodowania, które powinny zawierać prawo do otrzymania pomocy i doradztwa prawnego oraz otrzymania zawieszenia procedur repatriacji podczas przebiegu niniejszych procedur.

OFIARA ŚWIADEK.

Ochrona świadków.

Ofiary, które dostarczają informacje lub składają zeznanie, są cennym źródłem działań sądowych przeciwko handlarzom, ale, w związku z ryzykiem i zagrożeniem tych osób trzeba udostępnić wymiary ochrony, które by zawierały możliwość korzystania z chronionych domów, zmianą tożsamości czy miejsca zamieszkania, specjalnych wymiarów ochrony i utrzymania ekonomicznego.

Trzeba ponownie rozpatrzyć aktualne kryteria i warunki dostępu do programów ochrony tych, którzy składają zeznania przeciw handlarzom, dlatego, że, osoby będące ofiarą handlu nie zawsze są w stanie złożyć informacje o tych, którzy organizują działanie przestępcze, lecz tylko o tych którzy działają na niższym szczeblu.

Zgodnie z procedurą karną, po złożeniu zeznania osoba będąca ofiarą handlu, repatriacja powinna się odbyć w kraju jej pochodzenia, ale tylko wtedy, kiedy weźmie się pod uwagę ryzyko, które mogłoby ją czekać, rozpatrując zarazem współpracę otrzymaną w ciągu dochodzenia i procesu przeciwko handlarzom.

Pomoc prawna.

Ponadto, trzeba poszerzyć ochronę o praktykę związaną z umożliwieniem udostępnienia prawnika, który by reprezentował ofiarę

we wszystkich fazach i stopniach procedury karnej, zarówno możliwości nagrania zeznania i chronienia jej tożsamości i miejsca zamieszkania.

Dostęp do wspólnot.

Ważne jest udostępnienie protokołów, które normowałyby warunki, według których usługi policyjne i sądowe mogłyby mieć dostęp do wspólnot, w których są przyjmowane ofiary. Mogłyby one współpracować z organizacjami do tego przeznaczonymi wytyczając jasno rolę, odpowiedzialność i warunki wszystkich operatorów. Dzięki temu można by było otrzymać ze strony ofiar potrzebne informacje na temat faktów czy zeznań na procesie. Protokoły powinny regulować wymianę informacji pomiędzy siłami bezpieczeństwa, wymiarem sprawiedliwości i organizacjami, przewidując zarazem zakaz korzystania z danych osobistych ofiar bez ich zgody.

Pozwolenie na pobyt.

Wydanie pozwolenia na pobyt czasowy ofiarom współpracującym z Wymiarem Sprawiedliwości jest możliwe w przypadku wcześniejszego powiadomienia o znaczeniu i o konsekwencjach złożonych zeznań przeciwko handlarzom. W momencie wygaśnięcia ważności pobytu czasowego, należy przewidzieć możliwość uzyskania zmiany początkowego pozwolenia na pobyt.

Zastosowanie niniejszego pozwolenia na pobyt powinno być monitorowane w celu uniknięcia nadużyć. Ofiarom handlu powinno się zapewnić możliwość zakwestionowania decyzji administracyjnej i prawnej związanej z zezwoleniem na pobyt czasowy. Ponadto przy wydaniu pobytu należy wziąć pod uwagę powody humanitarne.

Repatriacja.

W celu bezpieczeństwa lub dalszych dochodzeń należy uchylić się od repatriacji osób będących ofiarą handlu ludźmi w przypadku, gdy zachodzi potrzeba pozostania w kraju docelowym osób podlegających handlowi.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 105: Komisja Europejska powinna udostępnić zobowiązujący instrument w zakresie procedur karnych prawnych, dotyczących położenia osób będących ofiarą handlu, poczynając od Decyzji Ramowej związanej z położeniem ofiar w procedurach karnych. Niniejszy instrument powinien zawierać poszerzoną definicję, która ogarnęłaby wszystkie osoby będące ofiarą handlu, w tym nieletnich, jako ofiar przestępstwa przed, w czasie i poza procedurą karną, niezależnie od ich stopnia udziału w niniejszej procedurze.

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 106: Niniejszy instrument powinien zawierać ukierunkowujące linie związane z następującymi aspektami:

- Prawo do poszanowania
- Prawo do informacji i rad
- Prawo do ochrony danych
- Prawo do ochrony
- Przesłuchanie i śledztwo
- Procedury prze Sądem
- Prawo do odszkodowania

Współpraca Policji i Wymiaru Sprawiedliwości.

Zharmonizowanie dziedziny narodowej Państw Członkowskich w sprawie przestępstwa handlu ludźmi, który został zawarty w Decyzji Ramowej Rady Unii Europejskiej z dnia 19 lipca 2002 r. o zwalczaniu handlu ludźmi, to pierwszy krok w rozwoju lepszej i skuteczniejszej współpracy międzynarodowej w zakresie Wymiaru Sprawiedliwości i Policji. Ważne jest również zastosowanie technik śledczych oraz administracyjnych, w zapobieganiu przestępczości, szczególnie związanej z handlem ludźmi, która kryje się za pozornym działaniem prawnym.

REKOMENDACJE PRAWNE.

Handel ludźmi nie powinien być uproszczony w związku z brakiem prawnym. Ponadto powinna być zapewniona ochrona ofiar i świadków, zakaz nielegalnej pracy i wyzysku prostytutki innych osób.

Trzeba wprowadzić okoliczności towarzyszące sprawie przestępstwa i sankcji karnych związanych z handlem ludźmi i innych przestępstw z nim związanych.

W celu zidentyfikowania, sekwestrowania i konfiskaty dóbr pochodzących od handlarzy należy rozwijać dodatkowe instrumenty w celu ułatwienia analizy finansowej w stosunku do handlarzy.

Legislacja narodowa powinna zapewnić prawo ofiarom do działania sądowego w sprawie odszkodowania szkód popełnionych w skutek przestępstwa.

Ponadto trzeba zapewnić zastosowanie potrzebnych rozporządzeń w celu dostosowania legislacji narodowej w Państwach Członkowskich zgodnie z Decyzją Ramową Rady Unii Europejskiej z dnia 19 lipca 2002 r. o zwalczaniu handlu ludźmi (2002/269/ WsiSW).

Rekomendacja Grupy Ekspertów nr 2: Pomimo tego, że handel dokonuje się często za pośrednictwem granic narodowych z uczestnictwem sieci przestępczych, może on mieć miejsce również na terenie krajów i bez uczestnictwa przestępstwa zorganizowanego. Państwa powinny gwarantować to, że jakkolwiek forma handlu zostanie stosownie dokonana i karana.

Karta Praw Europejskiej Sieci ENATW.

Zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych¹, Protokołu ONZ w związku z Handlem Osób i Karty Podstawowych Praw Unii Europejskiej,

Stowarzyszenia, które przyłączyły się do sieci ENATW

> SAŃ PRZEKONANE, ŹE

- > **Handel** kobietami w celu eksploatacji prostytucji czy innych form wykorzystania seksualnego jest:
 - > gwałtem przeciw kobietom;
 - > pogwałceniem praw człowieka;
 - > pogwałceniem zasady równości między kobietami i mężczyznami.

Prostytucja nie może być uważana za formę pracy czy wykonywany zawód. Interwencja represyjna w stosunku do ofiar handlu, zarówno jak i legislacja i narodowe reglamentowanie prostytucji, jest nieskuteczną dziedziną w sprawie zwalczania handlu kobietami w celu wykorzystania seksualnego. Legislacja na temat prostytucji powinna faworyzować pytanie i akredytowaną koncepcję o kobietach jako towarze.

- > **Zapobieganie** handlu kobietami nie może ograniczyć się do zwykłej informacji czy do kampanii w celu uwrażliwienia, lecz musi zniechęcić pytanie:
 - > kierując się do interesanta, jego motywacji oraz ku jego odpowiedzialności;
 - > realizując szlaki wychowawcze w związku z równością mężczyzny/ kobiety i szacunkiem osoby;
 - > monitorując legislację i inne wymiary zaadoptowane w różnych krajach, w celu zmniejszenia pytania.
- > **W związku z ochroną** ofiar handlu, jako osób, których podstawowe prawa zostały naruszone, trzeba:
 - > przywrócić naruszone prawa;
 - > kierować się ku resocjalizacji ofiar handlu poprzez drogę społeczną i nie tylko sądową.

Stosowna ochrona ofiar handlu powinna przewidzieć:

- > udostępnienie pozwolenia na pobyt czasowy lub stały w kraju przeznaczenia; pomoc społeczną, medyczną, psychologiczną i prawną; zakwaterowanie; dostęp na rynek pracy i wykształcenie zawodowe; ochronę tożsamości; odszkodowanie poniesionej szkody.

> MAJĄ ZA ZADANIE

- > **Wymianę i rozpowszechnienie** doświadczeń, środków i strategii na szczeblu lokalnym, narodowym i międzynarodowym, w taki sposób, aby były skuteczne w dziedzinie prewencji i pomocy ofiarom handlu;
- > **Zapobieganie i utrzymanie** rozwoju norm i polityki, zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych, Protokołu ONZ w sprawie handlu i Decyzji Ramowej Rady Unii Europejskiej z dnia 19 lipca 2002 r.;
- > **Budowanie sieci europejskiej** ONG i powoływanie ekspertów w dziedzinie handlu kobietami w celu eksploatacji prostytucji lub innych form wykorzystania seksualnego.

> PRZYCZYNIAJĄ SIĘ DO

- > **Wymiany dobrych praktyk** na temat wszystkich aspektów dotyczących zapobiegania i ochrony kobiet i ofiar handlu w celu wykorzystania seksualnego;
- > Redagowania rocznego raportu na temat skutecznych legislacji narodowych, aplikacji konwencji międzynarodowych i politycznych przyjętych w strefie europejskiej;
- > Wzbogacania portalu **www.aretusa.net** w związku z handlem kobietą w celu wykorzystania seksualnego;
- > Mobilizacji i do działalności w lobbyinu na szczeblu lokalnym, narodowym i europejskim.

Przypis 1. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (1948); Konwencja w sprawie Zniesienia Niewolnictwa 1926); Konwencja w sprawie zwalczania handlu ludźmi i eksploatacji prostytucji (1949); Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (1979).

Zapraszamy na stronę
www.aretusa.net

Aretusa Państwa Członkowskie:

Asociacion de Oviedo y Jorbalan, Hiszpania
Asociația Aproapele, Rumunia
Asociația Casa Noastră Galati, Rumunia
A. F. P. Patronato San Vincenzo, Włochy
Associazione Micaela, Włochy
Baltic Fem, Szwecja
CHASTE, Anglia
Associazione IRENE, Włochy
L'Amicale du Nid, Francja
Latvian Gender Problem Centre, Łotwa
MONA, Foundation for the Women of Hungary, Węgry
Mountain Unlimited, Austria
National Council of Women, Malta
Research Centre of Women's Affairs, Grecja
Ruse Catholic Organisation "Caritas", Bułgaria
Solwodi, Niemcy
Stowarzyszenie Źródło Życia, Polska
Women's Issues Information Centre, Litwa

Zapraszamy na stronę
www.aretusa.net

Siedziba Stowarzyszenia ARETUSA:

Associazione IRENE – Initiatives, Researches, Experiences for a New Europe
P.zza S.Giorgio, 2 – 20123 Milan (Włochy)
T +39 02 80.57.196 – F +39 02 80.57.333
irene@irene.mi.it – www.irene.mi.it

AFP – Patronato San Vincenzo
via M.Gavazzeni, 3 – 24125 Bergamo (Włochy)
T +39 035 31.93.61 – F +39 035 31.41.88
Aretusa2008@libero.it

Stowarzyszenie Źródło Życia
Im. Św. Anieli Merici, 05–120 Legionowo (Polska)